

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATEOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Instanța competentă a judecă acțiunile în anulare relative la meseriași, etc., de d-l Corneliu Botez.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I: Ministerul de domenii cu Maria G. Munteanu.*

Curtea de apel din București, secțiunea I: Oscar Alpern și alții cu Ștefan St. Șendrea și D. Tacu.

Curtea de apel din București, secțiunea III: Alecu Nicolau, zis Franciscatos, cu Polixenia Gheorghiu și alții.

Judecătoria urbană ocolul V București: Vasile Mihail, personaj și ca tutor, cu S. Lucescu.

Instanța competentă a judecă acțiunile în anulare relative la meseriași, prevăzute de art. 77 din legea meseriilor. — Dacă asemenea acțiuni sunt supuse timbrului ?

Legea meseriilor institue în fiecare corporație câte o comisiune de arbitri, chemată, cum se rostește textul art. 73, a deslegă neînțelegerile dintre meseriași. Această comisiune e o adevărată instanță în conciliațiune, căci principala sa atribuțiune e de a încerca să impace părțile, și numai în cazul când nu izbutește, are căderea de a le judecă; hotărîrea acestora e definitivă, irevocabilă și executorie, ordecăteori părțile vor consimți prin act scris a se supune judecării comisiunii de arbitri renunțând la orice mijloc de a ataca hotărîrea lor.

În orice alt caz, hotărîrea deși definitivă și executorie, se rostește art. 77, va putea fi anulată dacă partea nemulțumită va introduce în termen de 10 zile libere o acțiune la «tribunalele ordinare». Trecând acest termen fără a se introduce acțiunea, hotărîrea devine irevocabilă, adică nu se mai poate anula.

Cum vedem, art. 77 arată că acțiunile în anulare se judecă de tribunalele ordinare. De aci s'a născut discuțiunea dacă prin aceste expresiuni se înțelege numai tribunalele de primă instanță, ori și judecătoriile de ocol, când acțiunea după valoarea ei intră în marginile com-

petinței generale a acestor din urmă instanțe judecătorești. Chestiunea prezentându-se înaintea Inaltei Curți de casație secția II, aceasta prin decizia sa sub No. 1373 din 1906, publicată în *Curierul judiciar* No. 65 din 1906, s'a pronunțat că acțiunile în anulare nu se pot introduce decât la tribunal. Mai târziu însă, revenind asupra acestei interpretări, Inalta Curte a hotărât prin decizia sa No. 2243 din 1908, publicată în *Jurisprudența* pe anul 1908, că prin «tribunale ordinare» se înțeleg atât tribunalele de primă instanță, cât și judecătoriile de ocol, fiecare în marginile competenței sale ordinare.

Care din interpretări e juridică? Iată ce ne propunem să examinăm prin articolul de față. Chestiunea merită cu atât mai multă atențiune, cu cât ne găsim în fața a două soluțiuni contrazicătoare ale Curții noastre supreme, care reflectează nestabilitatea de vederi a însăși instanțelor noastre de fond.¹⁾

Cuvintele sunt semne convenționale ale gândirii, având ca chemare de a exprima ideile și raporturile ce nasc din apropierea și legătura lucrurilor. Termenii tehnici mai cu seamă servesc a formula anumite gândiri cu un conținut bine determinat, peste sfera cărora nu putem trece fără a altera semnificarea lor.

Expresiunile «tribunale ordinare» însă au diferite accepțiuni, ele pot fi luate într'un înțeles mai larg și mai restrâns după scopul voit de legiuitor. Trebuie să ne raportăm deci la voința legiuitorului și să vedem ce-a voit acesta să înțeleagă întrebuițând acești termeni și care e mai cu seamă sfera lor de aplicare în cazul ce ne preocupă.

Vom examina așa dar chestiunea atât din punct de vedere doctrinal, cât și al spiritului legii meseriilor spre a cântări valoarea lor logică și importanța lor juridică.

Opiniunea noastră e, că expresiunile «tribunale ordi-

1) Vezi jurisprudențele citate de noi în *Noul Cod al judecătoria de ocol*, pag. 1350 și urm.

nare» în cazul ce examinăm, nu pot avea decât înțelesul pe care doctrina îl atribuie acestei denumiri. Din punct de vedere doctrinal, în termenul «tribunal» se copriind în general atât tribunalele de primă instanță civile, penale și de comerț, cum și Curțile de apel, cât și judecătoriile de ocol, jurisdicțiuni unite între dânsese printr'o legătură erarhică și cari, spre deosebire de tribunalele de excepțiune, sunt prevăzute și organizate în mod permanent și mai dinainte de legea publică. În acest sens, Bluntschli, *Le droit publique général*, pag. 200—206, și Garsonnet, *Traité de procédure*, No. 26, pag. 54. Comp. și Jehring, *L'évolution du droit*, pag. 269—270.

Orice tribunal având de scop de a afirma justiția Statului cu prilegiul unei încălcări a ordinii juridice, această denumire se aplică nu numai la tribunalele de pace, dar și la judecătoriile comunale actualmente desființate, pe care cu drept cuvânt le intitulează «tribunale rustice» savantul nostru juriconsult D. Alexandresco în opera sa *Droit ancien et moderne de la Roumanie*, pag. 278. Dacă cu prilejul celei dintâi legiferări în dreptul nostru a justiției de pace, această jurisdicțiune a putut fi considerată de unii ca un tribunal de excepțiune din cauza competenței restrânse ce a avut-o la 1864, treptat cu întinderea considerabilă a competenței judelei de ocol, ele constituie adevărate desmembrăminte ale tribunalelor de primă instanță și sunt întâia instanță de drept comun în ordinea erarhică a instanțelor noastre judecătorești. La această sporire continuă a competenței lor s'a referit de sigur neuitatul G. Tocilescu, când în cursul său de procedură civilă, partea a doua pag. 8, a remacrat că, în legislația noastră, această diferență între tribunalele ordinare și judecătoriile de ocol, ca instanțe de excepțiune, în mod treptat tinde a dispărea cu desăvârșire.

Observăm că însăși Constituția, prin art. 104, după ce proclamă că nici o jurisdicțiune nu se poate înființa decât în puterea unei legi, adaogă că comisiuni și tribunale «extraordinare» nu se pot crea sub nici un fel de denumire, de unde reese *per a contrario* că toate celelalte jurisdicțiuni sunt ordinare, deci nu numai tribunalele de județ și judecătoriile de ocol, dar chiar și tribunalele administrative, militare, etc.

Intr'un înțeles ceva mai restrâns, în legislația noastră prin tribunale ordinare, se înțeleg tribunalele de primă instanță și judecătoriile de ocol ca instanțe de drept comun, în opunere cu unele tribunale speciale, cum sunt de pildă tribunalele militare. În acest sens e făcută demarcația prevăzută de art. 49 și 50 din codul justiției militare, când aceste texte decretează că infracțiunile săvârșite de un militar înainte de a se înrola în oștire, sunt de competența tribunalelor ordinare, iar acțiunea civilă de competența tribunalelor civile, adică de competența judelei de ocol sau a tribunalului în marginile legilor ce cârmuesc funcționarea lor. Și tot această sferă de aplicare o are art. 29 din legea jandarmeriei rurale,

care face justițiabili de tribunalele ordinare pe jandarmi, pentru infracțiunile săvârșite cu prilejul funcțiunii lor în însușire de delegați ai poliției judiciare.

Nu începe îndoiială că și în cazul prevăzut de art. 77 din legea meseriilor, dacă legiuitorul a întrebuintat expresiunile «tribunale ordinare», a înțeles prin opunere cu judecata comisiunii de arbitri, atât tribunalul de județ, cât și pe judecătorul de ocol, pe fiecare în marginile competenței sale organice, nefiind de admis și neputându-se explica cum o acțiune ordinară pentru o minimă sumă ar putea aparține jurisdicțiunii tribunalelor de primă instanță, câtă vreme același legiuitor a găsit că judecătorul de ocol însușă toată încrederea spre a deferi judecării sale pricinii de o importanță capitală.

Această idee răsare și mai evident dacă comparăm acest text cu textul art. 76 din legea meseriilor, care statuează că meseriașii nu se vor putea adresa la «justiția ordinară» decât dacă părțile s'au înfățișat mai întâi înaintea comisiunii arbitrale. Justiția ordinară e atât cea distribuită de tribunale, cât și de judele de ocol.

E vădit deci, că legiuitorul prin art. 77 nu s'a referit la tribunalele de județ propriu zise, ci a voit, fără a se preocupa de competența pe care o regulează legile de procedură în vigoare, să indice numai în mod general instanța chemată a judeca diferențele dintre meseriași; a făcut numai o simplă trimitere, iar nu o atribuire de competență.

Din cele expuse reese, că tribunalul de primă instanță nu poate judeca o pricină relativă la meseriași, de resortul judelei de ocol, fără a viola ordinea jurisdicțiunilor statornicite atât prin legea de pr. civilă, cât și prin legea judecătoriilor de ocol, în temeiul căreia judecătoriile de ocol sunt tribunale ordinare și în drept de a judeca afacerile personale și mobiliare până la valoarea de 3000 lei.

Trecem la o doua chestiune relativă la timbru.

Conform art. 96 din legea meseriilor, toate actele făcute în baza acestei legi nu sunt supuse timbrului și înregistrării. Ne întrebăm: beneficiază de această scutire, prevăzută și de art. 43 alin. 6 din legea timbrului, acțiunile în anulare formate conf. art. 77 din legea meseriilor?

Credem că nu. Aceste acțiuni nu sunt introduse în baza legii meseriilor, ele se îndreaptă înaintea justiției ordinare, deci sunt acțiuni ordinare, care ies din prevederile legii meseriilor și sunt supuse regulilor de procedură și judecată prevăzute de dreptul comun. Ca atare, sunt supuse timbrului după distincțiunile prevăzute de legea timbrului, în raport cu valoarea acțiunii și după cum ele se introduc la tribunal sau la judele de ocol.

CORNELIU BOTEZ

Președintele sect. II trib. Covurlui.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA I

Audiența dela 12 Octombrie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul de domenii cu Maria G. Munteanu

BUNURILE STATULUI.— VÂNZARE ÎN LOTURI.— NEPLATA RATELOR LA TIMP.— DEPOSEDARE.— ART. 45 LEGEA DIN 7 APRILIE 1889 ȘI LEGEA INTERPRETATIVĂ DIN 4 APRILIE 1908.

LEGI INTERPRETATIVE.— DETERMINAREA ÎNȚELESULUI LEGILOR ANTERIOARE.— EFECT RETROACTIV.

1° În urma legii din 4 Aprilie 1908, care a interpretat art. 45 din legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului dela 7 Aprilie 1889, Ministerul domeniilor este în drept să rezilieze vânzarea și să deposedeze pe cumpărători pentru neplata ratelor, fără somație, fără judecată și fără ca în prealabil să fie nevoit Statul a urmări incasarea ratelor, fie în baza legii de urmărire, fie în alt mod.

Curtea comite deci un exces de putere când, pentru motivul că ratele datorite erau plătite în momentul deposedării de fapt, a anulat deposedarea și a admis acțiunea în revendicare intentată de intimat, de oarece, pentru a decide cu temei că deposedarea s'a făcut pe nedrept, Curtea trebuia să constate că ratele erau plătite în momentul când șeful de ocol a încheiat procesul-verbal prin care a constatat că intimatul eră în întârziere cu plata ratelor, întârziere ce atrăgea rezilierea vânzării și ca consecință luarea în stăpânire de către Stat a lotului ce-i vânduse.

2° Legile interpretative, având de obiect a determina înțelesul legilor anterioare, formează corp cu acestea din urmă și nu trebuiesc considerate ca legi noi.

No. 376.— Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de domenii, deciziunea Curței de apel din Galați, secț. I, No. 61 din 1908, dată în proces cu Maria G. Munteanu.

S'au ascultat: d-l avocat G. Malcoci, în desvotarea motivelor de casare; d-l avocat Emil Oeconomu, în combatere.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 45 din legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului din 7 Aprilie 1889.

«Ministerul a arătat atât la tribunal cât și la Curte, că a deposedat în anul 1893 pe intimata Maria G. Munteanu din lotul de 10 hectare, pentru motivul că nu a achitat la timp și înainte de deposedare, două rate; că deci a făcut această deposedare în temeiul art. 45.

«Curtea însă respinge acest motiv, afirmând că dispozițiunile acestui articol nu se aplică tutulor improprietăților de către Stat, chiar sub legile anterioare. Curtea, judecând astfel, violează și interpretează greșit acest articol, a cărui interpretare dreaptă a fost în totdeauna cea arătată prin legea din 4 Aprilie 1908;

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a admis acțiunea prin care intimata Maria Munteanu a revendicat dela Stat un lot de 10 hectare, cu care fusese improprietărită în baza legii pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea din 1882, dar de care a fost deposedată de Stat pentru neplata ratelor, a condamnat pe Ministerul domeniilor a lăsa în stăpânirea reclamantei lotul de zece hectare, prevăzut în tabela și planul de parcelare al comunei Chioseler, cătunul Barangea, la No. 12, și să-i plătească 5.600 lei, venitul aceluia pământ;

Considerând că, pentru a admite această acțiune în revendicare, Curtea de apel motivează: a) Statul nu eră în drept să se întemeeze pe art. 45 din legea din 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului, pentru ca fără somație sau chemare în judecată, pentru neplata a două rate, să rezilieze vânzarea și să deposedeze pe intimată de lotul de 10 hectare ce-i vânduse, de oarece vânzarea acestui lot se făcuse în virtutea legii din 1882, modificată prin aceea din 1884, singura aplicabilă la această vânzare, care nu da acel drept Statului, ci numai pe acela de a urmări cu legea de urmărire plata ratelor datorite; b) chiar dacă ar fi aplicabil și la această vânzare susmenționatul art. 45 din legea din 1889, încă Statul nu eră în drept să deposedeze pe intimata în recurs de lotul de 10 hectare, întrucât dânsa, la data deposedării, plătise toate ratele datorite;

Considerând că, în această privință, chestiunea este astăzi dezlegată prin legea din 4 Aprilie 1908, care, interpretând art. 45 din legea din 1889, dă drept Ministerului să rezilieze vânzarea și să deposedeze pe cumpărători, pentru neplata ratelor, fără somație, fără judecată și fără ca în prealabil să fie nevoit Statul a urmări incasarea ratelor, fie în baza legii de urmărire, fie în alt mod; că, această lege mai prevede că dispozițiile sale se aplică tuturor vânzărilor făcute până atunci, sau cari se vor mai face în viitor în Dobrogea;

Considerând că această lege se aplică în speță, deși decizia Curței de apel este pronunțată înainte de promulgarea ei, de oarece această Inaltă Curte fiind chemată astăzi, în urma promulgării legii interpretative din 1908, să dea soluțiunea chestiunii în discuțiune, nu o poate da decât conformându-se dispozițiilor legii interpretative, pentru că legile interpretative, având de obiect de a determina înțelesul legilor anterioare, ele formează corp cu acestea din urmă, și nu trebuiesc considerate ca legi noi;

Considerând, prin urmare, că, în speță, fiind vorba de o improprietărire făcută în Dobrogea, Statul a fost în drept ca, pentru neplata ratelor, să rezilieze vânzarea și să deposedeze pe intimată, fără somație și fără judecată, așa cum prevede legea interpretativă din 4 Aprilie 1908;

Că, deci, motivul de casare este fondat.

Astăpra motivului II de casare :

«Exces de putere. Violarea principiilor de drept relative la probă.

«Pentru a dovedi Curței că intimata Maria G. Munteanu datoră în momentul deposedării sale, adică în anul 1893, pentru lotul său No. 12 de 10 hectare, două rate, am prezentat procesul-verbal al șefului ocolului respectiv, care constată această neplată. Or, acest proces-verbal nu putea fi combătut decât numai cu recipisele de plată a acestor rate, ceea ce nu s'a făcut, fiindcă aceste recipise sunt posterioare deposedării, după cum rezultă din adresa administrației financiare Constanța, cu No. 7654 din 12 Iulie 1908.

«Curtea, însă, cu exces de putere, a înlăturat procesul-verbal al șefului ocolului, pentru a se întemeia pe certificatul cu No. 17506 din 1908 al administrației financiare Constanța, prezentat de intimată, și care dealtfel nu constată altceva decât că ratele erau plătite în întregime.

«Judecând astfel, Curtea a violat principiile de drept relative la probă».

Considerând că Curtea de apel decide că deposedarea a fost făcută în mod arbitrar și pentru motivul că la data deposedării, intimata plătitese în întregime ratele ce datoră până în acel moment; că acest fapt Curtea de apel îl constată din certificatul administrației financiare din Constanța, No. 17506 din 27 Noembrie 1906, înlăturând constatările contrarii ce rezultă din procesul-verbal al șefului de ocol din 1893, pe temeiul căruia Ministerul a ordonat scoaterea intimății din posesiunea lotului în discuțiune;

Considerând că Curtea de apel, pentru ca să fi putut decide cu temei că deposedarea s'a făcut pe nedrept, trebuie să constate că ratele erau plătite în momentul când șeful de ocol a încheiat procesul-verbal prin care a constatat că intimata eră în întârziere cu plata ratelor, întârziere ce atrăgea rezilierea vânzării, și ca consecință luarea în stăpânire de către Stat a lotului ce-i vânduse, iar nu numai să constate că ratele erau plătite în momentul deposedării de fapt a intimății, de oarece plata ratelor făcută în intervalul dintre data procesului-verbal, prin care șeful de ocol constată neplata ratelor și data ordinului de deposedare dat de către Minister, nu poate să aibă de efect să înlătore deposedarea ordonată de Stat pe baza constatării legale de neplată a ratelor făcută de agenții săi;

Că, prin urmare, Curtea de apel a comis un exces de putere, când, pentru motivul că ratele datorite erau plătite în momentul deposedării de fapt, a anulat această deposedare și a admis acțiunea în revendicare intentată de intimată;

Că, astfel fiind, și acest motiv de casare este fondat. Pentru aceste motive, casează.

Observație. — Vezi asupra principiului incontestabil, că legile interpretative fac un singur corp cu acele interpretate, și se aplică din ziua punerii în lucrare a legilor interpretate, D. Alexandresco, tom I, pg. 84 (ed. 2-a), și numeroasele autorități citate acolo în nota 5.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 13 Octombrie 1909

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Oscar Alpern și alții cu Ștefan St. Șendrea și D. Tacu

SEPARAȚIUNE DE PATRIMONIU. — SUCCESIUNE. — CREDITORI. — EREZI. — ART. 781 ȘI 1743 CODUL CIVIL.

Potrivit art. 781 din codul civil, creditorii pot

cere în orice caz și contra oricărui creditor, separațiunea patrimoniului defunctului de acela al eredelui. Această dispozițiune este generală și autoriză pe toți creditorii succesiunii a cere separațiunea de patrimoniu și a lua inscripția ipotecară prevăzută de art. 1743 din codul civil, fără a distinge natura și origina creanței lor, fie ea cu termen, condițională sau eventuală și chiar dacă creditorii n'ar avea un act scris pentru constatarea acestei creanțe.

No. 270 — S'au prezentat apelanții, asistați de d-l avocat Ilescu, și intimații de d-l avocat M. Oprescu.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Oscar D. Alpern și alții, ca moștenitori ai defunctului D. Alpern, în contra sentinței civile cu No. 204 din 1909, a tribunalului Ilfov, secția II-a;

Având în vedere că prin această sentință, tribunalul a admis acțiunea introdusă de către moștenitorii decedatului Ștefan C. Șendrea, în contra moștenitorilor defunctului D. Alpern, a declarat separat patrimoniul decedatului David Alpern de acela al erezilor săi, conform art. 781 codul civil, și a respins ca neîntemeiată acțiunea reconvențională făcută de moștenitorii defunctului David contra moștenitorilor decedatului Ștefan C. Șendrea, prin care tindeau a se ordona radiarea inscripțiunii ipotecare, cu una sută lei cheltueli de judecată;

Având în vedere susținerile părților, actele din dosar, precum și concluziunile d-lui procuror;

Având în vedere că apelanții prin apelul lor tind la reformarea sentinței apelate, la respingerea acțiunii moștenitorilor lui Ștefan C. Șendrea și la admiterea cererii lor reconvenționale, pentru a se declara nulă ipoteca luată de Ștefan C. Șandrea asupra imobilului lui D. Alpern din strada Olteni No. 73, în virtutea deciziei acestei Curți secția II cu No. 155 din 1905;

Având în vedere faptele și motivele din sentința apelată, pe care Curtea găsindu-le întemeiate și le însușește;

Considerând, pe lângă acestea, că obiecțiunea făcută de apelanți, cum că intimații neavând un titlu executoriu, nu pot cere separațiunea de patrimoniu este neîntemeiată și în drept. În adevăr, art. 781 dispune că creditorii pot cere, în orice cas și în contra oricărui creditor, separațiunea patrimoniului defunctului de acela al eredelui; or, această dispozițiune este generală și autoriză pe toți creditorii ereditari a cere separațiunea de patrimoniu și a lua inscripția ipotecară prevăzută de aru. 1743 codul civil, fără a distinge natura și origina creanței lor, fie ea cu termen, condițională sau eventuală, și chiar dacă creditorii n'ar avea un act scris pentru constatarea acestei creanțe;

Considerând că faptul că defunctul Ștefan Șendrea a fost scos din proces prin deciziunea cu No. 155 din 1905, nu dovedește că nu eră creditor al lui D. Alpern, căci,

după cum rezultă din această deciziune, el nu a fost înlăturat pe acest motiv, ci pe acela că nu făcuse intervenție în procesul ce se judeca între conservatorul moșiei Albești, adjudecată asupra lui Ștefan Șendrea și D. Alpern, arendașul moșiei, pentru plata câștiului de arendă pe Octombrie 1902;

Considerând că obiecțiunea făcută de apelanți, cum că deciziunea Curței de apel secția II cu No. 155 din 1905, fiind atacată cu recurs, nu poate fi invocată ca titlu de creanță, este de asemenea nefondată, căci decisiunile Curței de apel sunt definitive și executorii, dacă o cerere de suspendare nu a fost formulată și încheiată de justiție;

Că dar, apelul făcut de moștenitorii defunctului D. Alpern nu este întemeiat și ca atare urmează a fi respins. Pentru aceste motive, respine apelul.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, I. Stambulescu, G. D. Maxim, Ar. Alexandrescu.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 12 Octombrie 1909

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

Alecu Nicolau, zis Franciscatos, cu Polixenia Gheorghiu și alții

POSESIUNE.—POSESOR DE BUNĂ CREDINȚĂ.—PLUS-VALUTĂ.—MOȘIE.—PĂDURE DESTINATĂ TĂERELI.—POSESOR DE REA CREDINȚĂ.—ART. 494 CODUL CIVIL.

Potrivit art. 494 codul civil, plus-valuta nu profită decât posesorului de bună credință și atunci numai când plus-valuta se datorește unor lucrări de îmbunătățire din partea posesorului; posesorul de rea credință nu poate, în cazul cel mai bun, decât să ceară cheltuelile făcute pentru conservarea lucrului. Pădurea neexploatăată de pe o moșie, când este destinată a fi tăiată, constituind un fruct al moșiei și prin urmare un venit, nu poate profita posesorului de rea credință.

No. 249. — Alecu Nicolau zis Franciscatos, a făcut opoziție contra deciziunii Curței de apel din Galați, sect. I, No. 197 din 1905, dată în proces cu Polixenia Gheorghiu și alții.

S'au ascultat: d-nii avocați D. Alexandrescu și V. Athanasovici, în desvoltarea motivelor de opoziție și apel; d-nii avocați Em. Pantazi și Gh. Petrescu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere opozițiunea făcută în termen de Al. Nicolau în contra deciziunii cu No. 197 din 1905, prin care Curtea de Galați, secția I, i-a respins ca nesustențat apelul făcut în contra hotărârii No. 312 din 1905, prin care a fost obligat de tribunalul Tutova a lăsa în posesiunea și proprietatea reclamantilor trupul de moșie Rădăești din județul Tutova, prevăzut în ordonanța de aducere dată de acel tribunal sub No. 277 din 1888, și

a le plăti suma de 16.960 lei, venitul imobilului dela 1888 și până la 12 Iulie, data intentării acțiunii, plus dela această dată și până la predare, câte 1.140 lei pe fiecare an, iar pe de altă parte, admite în parte acțiunea reconvențională făcută de Al. Nicolau și obligă pe reclamantii a-i plăti suma de 16.960 lei, compensând aceste două sume și rezervând lui Al. Nicolau dreptul de a ridica de pe imobilul revendicat construcțiunile și plantațiunile făcute de dânsul;

Având în vedere că, prin aceeaș deciziune, Curtea de Galați a respins ca nefondat și apelul făcut de reclamant, confirmând astfel, în lipsa lui Al. Nicolau, în totul hotărârea tribunalului Tutova No. 312 din 1905;

Că, în contra acestei deciziuni, Al. Nicolau făcând opozițiune, Curtea de Galați o admite, și considerându-l de bună credință, reformează hotărârea tribunalului Tutova și ordonând restituirea imobilului cumpărat de Al. Nicolau cu ordonanța de aducere No. 277 din 1888 reclamantilor, îi obligă pe aceștia să plătească lui Al. Nicolau 20.500 lei, bani 50, acordând acestuia și dreptul de retențiune al imobilului în chestiune până la achitarea acestei sume;

Având în vedere că această deciziune fiind casată, după recursul făcut de reclamantii, Curtea de București, înaintea căreia a fost trimisă judecarea, urmează să cerceteze din nou opozițiunea făcută de Al. Nicolau, și să examineze numai dacă Al. Nicolau, cumpărând trupul de moșie Rădăești, prin ordonanța No. 277 din 1888, a fost sau nu de bună credință și a stabilit consecințele ce trebuie să suporte, întrucât numitul Al. Nicolau, nefăcând recurs în contra deciziunii care stabilește calitatea sa de străin, rămâne definitiv hotărât că numitul nu putea cumpăra imobile rurale în România, cum de altfel se constată prin jurnalul acestei Curți No. 3084 din 6 Octombrie 1909;

Având în vedere motivele din hotărârea apelată, pe cari Curtea și-le însușește;

Considerând că, într'adevăr, se constată că Al. Nicolau este de naționalitate străin, întrucât în actele principale petrecute în cursul vieții sale s'a trecut totdeauna cu numele de Alecu Franciscatos: astfel, în actul de naștere al copilei sale Roxandra și în actul de moarte al soției sale; de altă parte, din adresele consulatului grec din Galați, rezultă că Alecu Franciscatos era trecut în controalele aceluși consulat, din care rezultă că numitul s'a născut în Chefalonia; ca consecință, cumpărarea moșiei Rădăești de numitul s'a declarat nulă, în baza art. 7 din Constituțiune, fiind contrară ordinii publice;

Considerând că aceste fapte fiind necontestate, nu se poate presupune un moment că numitul Alecu Nicolau, zis Franciscatos, s'ar fi putut crede autorizat a cumpăra un imobil rural în România, întemeiat pe faptul că ar fi fost înscris în listele electorale și în listele de jurați, întrucât din petițiunea înregistrată la No. 336 din 1882, el singur se adresează primăriei respective și cere a fi înscris

în listele electorale, dându-se drept român neaș, când știă bine că este născut în Chefalonia, cum s'a dovedit. Dealtfel, pentru a șterge orice bănuială asupra originii sale, intervine prin primăria Târgului-Fălcu, către învățătorul școlii, pentru înlocuirea numelui de Franciscatos, sub care erau înșcriși copiii săi, cu numele de Nicolau; această intervenție are loc la aceeaș epocă când a avut loc cererea sa de înscriere în listele electorale, dându-se drept român, adică în Februarie 1882;

Considerând că aceste fapte necontestate nu mai lasă nici o îndoială asupra relei credințe a lui Al. Nicolau, zis Franciscatos, și buna credință invocată de el urmează să fie înlăturată;

Considerând că, astfel fiind, Curtea trebuie să constate că cu drept cuvânt tribunalul a aplicat dispozițiunile art. 485 și 494 codul civil, obligând pe Al. Nicolau să răstitue, pe lângă imobilul cumpărat cu ordonanța No. 277 din 1888, și veniturile percepute, al căror quantum de lei 16.960 este justificat în expertizele ordonate;

Având în vedere că tribunalul Tutova, prin hotărîrea apelată, a admis în parte acțiunea reconvențională a lui Al. Nicolau, obligând pe reclamanți să-i restituie prețul de lei 8.200, plătit de acesta cu ocaziunea cumpărării moșiei Rădăești; să-i plătească dobânzile la această sumă până la intentarea acțiunii, în valoare de 0.560 lei, și suma de lei 2.200, valoarea îmbunătățirilor făcute la casa ce există în 1888 pe zisa moșie, în total 16.060 lei; iar Al. Nicolau cere reformarea hotărîrei tribunalului asupra acestor puncte, susținând că i se mai datorește: valoarea construcțiunilor și plantoțiunilor făcute de numitul pe moșia Rădăești, plus-valuta (50.000 lei), câștigată de moșie prin construcțiunile făcute și prin creșterea de valoare naturală a moșii, și dobânzile la capitalul de 82.000 lei dela intentarea acțiunii;

Considerând că, în ceea ce privește valoarea construcțiunilor și plus-valuta moșiei, conform art. 494 codul civil, nu pot fi acordate decât constructorului de bună credință, și Al. Nicolau, zis Franciscatos, cum s'a constatat mai sus, fiind de rea credință, este rău venit de a face această cerere și a pretinde modificarea hotărîrii tribunalului, din acest punct de vedere;

Că, din acest punct de vedere, și cererea reconvențională făcută de Al. Nicolau înaintea Curței de a se acordă, pe lângă plus-valuta trupului de moșie în litigiu, și valoarea pădurei existentă și pe care numitul n'a exploatat-o, urmează să fie respinsă, întrucât plus-valuta nu profită, conform art. 494, decât posesorului de bună credință, și aceasta numai când plus-valuta se datorește unor lucrări de îmbunătățiri din partea posesorului, pe când posesorul de rea credință nu poate cere, în cazul cel mai bun, decât cheltuelile făcute pentru conservarea lucrului, cheltueli ce în speță s'au acordat lui Nicolau, prin hotărîrea tribunalului, în valoare de lei 2.200; iar de altă parte, pădurea neexploatăată, când este destinată

a fi tăiată, constituind un fruct al moșiei și prin urmare un venit, Nicolau n'are dreptul a o pretinde, calitatea sa de posesor de bună credință fiind cu desăvârșire exclusă;

Considerând că, în ceea ce privește dobânzile la capitalul de 8.200 lei, aceste dobânzi au fost acordate de tribunal pe timp de 16 ani, până la data intentării acțiunii, dar dela această dată până la achitare, au fost cerute numai prin concluziunile scrise, astfel că Curtea nu poate ține seamă de acest cap de cerere;

Considerând că, în ceea ce privește cererea de a i se acordă dreptul la retențiune, urmează a fi respinsă ca fără interes, întrucât Al. Nicolau nu mai rămâne creditor cu nici o sumă în contra reclamanților, în urma compensațiunii făcută de tribunal între sumele ce sunt obligate ambele părți a-și plăti reciproc;

Că, astfel fiind, opoziția și apelul sunt nefondate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Alessiu, în majoritate, respinge.

Semnați : Al. Alessiu, V. Antinescu, D. Mavrodin.

Opiniune

Având în vedere cererea făcută de Leontina Gheorghiu în calitate de epitropă a minorilor săi copii, prin care revendică dela Alecu Nicolau zis și Franciscatos 55 fălci din moșia Rădăești județul Tutova;

Având în vedere și cererea reconvențională făcută de Alecu N. Franciscatos prin care cere restituirea prețului recumpărării precum și valoarea construcțiunilor și îmbunătățirilor făcute la imobilul care se revendică;

Având în vedere că tribunalul de Tutova a admis acțiunea în revendicare, pe motiv că cumpărătorul eră străin, grec de origină, și că în conformitate cu art. 7 din Constituție nu poate cumpără și stăpâni imobile rurale în România;

Tribunalul mai obligă pe cumpărător să restituie revendicanților suma de 16690 lei, venitul acestui imobil dela data cumpăratoarei, până la 12 Iulie 1909, iar dela această dată câte 1400 lei pe an, admite în acelaș timp în parte cererea lui Alecu Nicolau, pentru restituirea prețului cumpărării de 8200 lei, dobânzile pe 16 ani până în momentul intentării acțiunii, plus 2200 lei, valoarea îmbunătățirilor căselor, adică îi acordă în total 16960 lei pe care îi compensează cu suma atribuită revendicanților;

Considerând că Alecu Nicolau, nemulțumit pe acest dispozitiv, face apel înaintea Curței de Galați și aceasta consideră pe cumpărător că a căzut într'o eroare de drept și prin urmare ca un posesor de bună credință și îi acordă pe lângă suma de 8200 lei împreună cu dobânda lor de 6550 lei și 5440 lei, valoarea tuturilor acaretelor și îmbunătățirilor făcute pe această moșie;

Se face recurs în casație de către moștenitorii Gheorghiu și Curtea supremă admite recursul și trimite afacerea în judecata Curței de București secția III;

Considerând că Curtea de casație prin decizia sa sta-

bilește în principiu, că cel ce calcă o dispoziție de ordine publică, cel ce violează art. 7 din Constituție, trebuie considerat ca posesor de rea credință ;

Considerând că este incontestabil că dispozițiile art. 7 din Constituție sunt dispozițiuni de ordine publică și economică și că streinul nu le poate viola ; asemenea convențiuni sunt isbite de nulitate, că prin această sancțiune, ordinea publică este satisfăcută și chestiunea restituțiunii fructelor nu mai este o chestiune de ordine publică, ci este o chestiune de interes privat, care se guvernează după regulile de drept comun ;

Considerând că streinul nu poate cu înlesnire să invoace recunoașterea legii, că el este prezumat că a cunoscut-o și lui îi incumbă sarcina de a dovedi buna sa credință, invers de ceiace se petrece în dreptul comun ;

Că chiar buna credință a streinului nu trebuie admisă cu înlesnire, în sensul acesta, zice cu drept cuvânt Inalta Curte de casație, că streinul care violează o lege de ordine publică este prezumat de rea credință ;

Nu cred însă că Inalta Curte de casație să fi făcut din aceasta o prezumție juris et de jure, care nu admite dovada contrarie, ci numai o prezumție de fapt, care este susceptibilă de a fi combătută prin contra-probă ;

Considerând că, după regulile de drept comun, posesorul este de bună credință când posedă în virtutea unui titlu translativ de proprietate ale cărui vițuri nu i sunt cunoscute ;

Considerând că legea este concepută în termeni generali și absoluți și nu face nici o distincțiune între eroarea de fapt sau de drept și prin urmare nu putem distinge acolo unde legea nu distinge (art. 487 codul civil).

Considerând că adagiul că nimenea nu se prezumă a ignora legea, nu este scris în nici un text de lege și că, pe de altă parte, el este contrariu realității faptelor și echității ;

Considerând că buna credință a streinului cumpărător trebuie apreciată în fapt după poziția sa relativă și individuală și este destul ca posesiunea să fie bazată pe titlu ;

Considerând că chiar legiuitorul admite câte odată efectele bunei credințe chiar când se violează o lege de ordine publică ; astfel o căsătorie nulă pentru incest, nulitatea de ordine publică poate produce efectele unui marital putativ dacă soții printr'o eroare de drept sau de fapt au săvârșit această căsătorie ;

Considerând că dacă eroarea de drept este admisă în o materie care interesează ordinea publică, cu cel mai mare cuvânt trebuie admisă când este vorba de relațiuni private, de dobândirea fructelor percepute de posesorul de bună credință ;

Când legiuitorul vrea să înlăture eroarea de drept, o face în mod expres ca l'a mărturisiri și tranzacțiuni ;

Considerând că fiind dată poziția socială a lui Alecu Nicolau, om simplu, care a trăit la țară, a putut printr'o

eroare de drept să creadă că poate cumpăra un imobil în țară, crezându-se că se află în posesiune de stat de cetățean român, pentru că încă mai înainte de cumpărarea moșiei, dela 1882 el exercită toate drepturile politice ale unui cetățean român, a fost alegător, membru în consiliul comunal, primar, jurat, cu mult înainte de a fi cumpărat această moșie, copii lui au fost crescuți în țară, care ocupă chiar azi funcțiuni publice ;

Este adevărat că în drept toate aceste considerațiuni nu i pot conferi calitatea de cetățean român, dar Alecu Nicolau ca om simplu, a crezut că a putut dobândi prin prescripție această calitate, această eroare de drept este suficientă ca să constituie buna sa credință ;

Este tot asemenea evident că această greșeală este ineficace în fața art. 7 din Constituție și voința particularilor este neputincioasă și trebuie să se sfărâme în fața puterii legiuitorului, contractul trebuie anulat ; a obligă însă pe Alecu Nicolau să restituie toate fructele ce a produs imobilul dela data cumpăratoarei, ar fi inechitabil și ruinător pentru el, care în momentul perceperei lor a fost de bună credință, și pe care le-a consumat zi cu zi ;

Că prin urmare el trebuie să fie scutit de restituirea fructelor în baza bunei sale credințe ;

Considerând că, dacă el este scutit de restituirea fructelor, nu mai poate cere dobânda prețului cumpărării, pentru că el cerea aceste dobânzi numai într'un mod subsidiar prin cererea reconvențională, în caz când ar fi obligat să restituie fructele, și cum întreaga chestiune este a se judeca înaintea acestei Curți, obiecția trasă din autoritatea lucrului judecat a sentinței tribunalului Tutova în ceiace privește dobânzile acordate lui Alecu Nicolau este neîntemeiată, pentru că Curtea este chemată ca să judece cererea reconvențională a lui Alecu Nicolau și el în prima linie se apără în contra restituirii fructelor ; că câștigând asupra acestui punct, implicit nu mai poate cere dobânzile la prețul cumpărării ;

Considerând că dacă Alecu Nicolau trebuie considerat ca posesor de bună credință, el are drept și la valoarea construcțiilor făcute pe acest imobil, care conform actului de expertiză se urcă la suma de 5747 lei ;

Considerând că restituirea sumei de 8200 lei, prețul cumpărării este deja dobândit de Alecu Franciscatos în prima instanță ;

Considerând că pentru aceste două sume el are dreptul să reție imobilul cumpărat până la achitarea lor ;

Considerând că anulându-se contractul de cumpărătoare, se dă naștere la două obligațiuni reciproce relative la acelaș lucru : fiecare în parte trebuie să restituie ceiace a primit, astfel încât moștenitorii Gheorgiu nu pot cere restituirea moșiei fără ca ei să restituie în acelaș timp sumele sus arătate ; este dar o obligație corelativă, relativă la acelaș lucru și ar fi inechitabil ca Alecu Nicolau să restituie moșia, lucru ce ar permite revendi-

canților de a o înstreină și poate de a face imposibilă restituirea sumelor cuvenite lui Alecu Nicolau Franciscatos;

Considerând însă că pretenția lui Alecu Nicolae de a i se plăti sporul de valoare a moșiei din cauza creșterii pământului pe care a curățat-o de tăere, este inadmisibilă, căci acest spor profită proprietarului moșiei, mai ales că el n'a costat nici o cheltuială din partea lui Alecu Nicolau și prin urmare nu se poate zice că revendicanții se îmbogățeau în paguba lui.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite în parte opoziția.

Semnat N. Budișteanu.

Observație. — Decisiunea Curții din București, ce publicăm mai sus, este atacată cu recurs. Ne abținem deci, deocamdată, de a face orice observații asupra ei, mărginindu-ne pentru moment a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra părerii minorității, compusă din d-l prezident N. Budișteanu.

JUDDCATORIA ȚRBAŃA OCOLULUI V BUCUREȘTI

Audiența dela 2 Octombrie 1909

George A. Robescu, judecător

Vasile Mihail, personal și ca tutor, cu S. Lucescu

EXECUTARE. — CARTE DE JUDECATĂ. — ACTE AUTENTIFICATE DE JUDECATORIA DE OCOL. — CONTESTAȚIUNE. — ART. 49 ȘI 101 DIN LEGEA PENTRU JUDECAT. DE OCOL. — ART. 96 DIN REGULAMENT.

1° Contestațiunile împotriva cărților de judecată pronunțate de judecătorii de ocol, și a sentințelor date asupra lor, trebuiesc îndreptate conform art. 400 din procedura civilă, de oarece legea specială a judecătoriiilor de ocol nu conține nici o dispozițiune contrarie.

2° Art. 96 din regulament, relativ la contestația ce se ridică cu prilejul executării unei cărți de judecată la judecătoria în circumscripția căreia se face urmărirea, nu este contrariu legii judecătoriiilor de ocol, el se referă însă la art. 49 din lege, care este privitor numai la executarea actelor autentificate de judecătorii de ocol.

Judecata,

Asupra incidentului ridicat;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar, urmează a se stabili care este interpretarea ce trebuie dată art. 96 din regulamentul legii judecătoriiilor de ocol;

Având în vedere că dispozițiunile dreptului comun sunt aplicabile, față de o lege specială, oricăteori nu sunt în contradicțiune cu dânsa; ceace și legiuitorul precizează în art. 119 din legea judecătoriiilor de ocol, că: «toate dispozițiunile legilor și regulamentelor contrarii rămân abrogate»;

Având în vedere că legea judecătoriiilor din 1907 nu

conține nici o dispozițiune care să modifice dreptul comun, în ce privește instanța competente ori judecarea contestațiunilor în potriva executării cărților de judecată și a sentințelor date asupra lor, ci din potrivă, art. 109 care singurul se ocupă cu aceste executări dispune, că se vor face conform regulilor de procedură civilă; urmează deci, că contestațiunile în contra executării silite, trebuiesc îndreptate și judecate în conformitate cu art. 399 și următorii din procedura civilă;

Având în vedere că, în ce privește contestațiunile la executare, legea mai conține art. 49, care însă e referitor numai la executarea actelor autentificate de judecătorii. Acest articol corespunde vechiului art. 68 din legea judecătoriiilor de pace din 1896, care dispunea că aceste contestațiuni urmau a se îndrepta la judecătoria în circumscripțiunea. căreia se face urmărirea, iar în cazul când se atacă însuș titlul executor, la judecătorul care a autentificat actul;

Considerând că noul text, nemai făcând această deosebire, creiază inovațiunea că judecătorul în ocolul căruia se face executarea unui asemenea act, este competent a judeca contestațiunile ce s'ar ivi, oricare ar fi motivele, fie chiar anularea titlului executor;

Considerând că, creindu-se această singură excepțiune prin lege, art. 96 din regulament nu se poate referi decât la dânsa, după cum rezultă netăgăduit și din trimiterea ce face, în partea finală, când completează «după distincțiunile ultimului aliniat al art. 49 din lege»;

Considerând deci, că art. 96 din regulament nu este în contradicțiune cu legea judecătoriiilor de ocol, ci trebuie interpretat în sensul că se aplică numai la contestațiunile în potriva actelor autentice și investite de judecătorii de ocol;

Considerând că, întinzându-se această derogare dela dreptul comun și la executarea cărților de judecată, ori a sentințelor date asupra lor, s'ar ajunge la sfârșitul ca o instanță, să poată dărâma pe calea de contestațiune la executare, titlul executor pus de o alta, ba chiar, și ceace este mult mai grav, de o instanță superioară, ceace de sigur legiuitorul din 1907 n'a înțeles să facă;

Considerând că dându-i-se această interpretare greșită, art. 96 ar rămâne inaplicabil, întrucât dispozițiunile edictate pe cale de regulament sunt aplicabile numai atunci când sunt întocmite în conformitate cu legea la care se referă;

Considerând deci, din toate cele expuse, că prezenta contestațiune având de obiect interpretarea și întinderea dispozitivului unei sentințe a tribunalului Ilfov secția comercială, urmă să fie îndreptată la acea instanță, care a încuviințat titlul executor, în conformitate cu dispozițiunile art. 400 procedura civilă.

Pentru aceste motive, admite incidentul și respinge contestațiunea ca rău îndreptată.

Jude, George A. Robescu.